

31

Η λαθεμένη υπεράσπιση

ΤΟΥ Δ. Α. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

Το κείμενο «για την υπεράσπιση της κοινωνίας και της δημοκρατίας» (για συντομία: κείμενο της Υπεράσπισης), το οποίο έχουν υπογράψει πολλές εκατοντάδες έλληνες και ξένοι διανοούμενοι, δείχνει ότι ακόμα και καλά πληροφορημένοι προοδευτικοί πολίτες δεν αναγνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες του ελληνικού μοντέλου της μεταπολίτευσης στις οποίες κυρίως οφείλεται η κρίση. Το κείμενο της Υπεράσπισης ισχυρίζεται ότι με την πολιτική του μνημονίου κατεδαφίζονται θεσμοί όπως οι κοινωνικές ασφαλίσεις, το σύστημα δημόσιας υγείας και περίθαλψης, η εκπαίδευση και οι συγκοινωνίες. Προβλέπει ότι μαζί με τη λιτότητα θα επέλθει και χρεοκοπία και βάζει σε εισαγωγικά την έννοια «μεταρρυθμίσεις», υποστηρίζοντας ότι αυτές διαλύουν την κοινωνία. Θεωρεί ότι «Ελλάδα και Ευρώπη βυθίζονται σε μια αλληλοτροφοδοτούμενη κρίση», ότι οι ισχυροί στην Ευρώπη σήμερα «ταπεινώνουν τους Έλληνες, αύριο τους υπόλοιπους λαούς» και ότι κυριαρχεί ένας ταξικός λόγος εναντίον αυτών που πλήττονται άδικα από την κρίση.

Ωστόσο, οι θεσμοί τους οποίους υποστηρίζει το κείμενο δεν λειτουργούν εδώ και καιρό. Οι κοινωνικές ασφαλίσεις, αντί να μειώνουν, επιτείνουν τις κοινωνικές ανισότητες εξαιτίας των ευνοϊκών ρυθμίσεων υπέρ των ασφαλισμένων στα Ταμεία του Δημοσίου, των ΔΕΚΟ και των ελεύθερων επαγγελματιών σε σύγκριση με τους υπόλοιπους ασφαλισμένους. Σε αντίθεση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, στην Ελλάδα οι κοινωνικές μεταβιβάσεις μειώνουν ελάχιστα το ποσοστό φτώχειας. Το σύστημα δημόσιας υγείας

εξυπηρετεί κυρίως εκείνους τους γιατρούς που αμείβονται «κάτω από το τραπέζι» και τους ιδιώτες προμηθευτές. Οι Ελληνίδες γεννούν σχεδόν αποκλειστικά σε ιδιωτικά μαιευτήρια. Στη δημόσια εκπαίδευση, διδοχικές πολιτικές ηγεσίες αύξησαν αδιακρίτως τον αριθμό των φοιτητών, παρ' ότι δεν αυξανόταν αντίστοιχα η απασχόληση των πτυχιούχων. Το γεγονός ότι σε πολλά δημόσια σχολεία ήταν και παραμένει

απρόβλεπτο το πότε γίνονται μαθήματα είχε στρέψει πολλούς γονείς σε ιδιωτικά σχολεία. Οι δημόσιες επιχειρήσεις συγκοινωνιών προσφέρουν δυσβάστακτες υπηρεσίες. Το 2009 μόνον τα έξοδα για μισθούς σε 5 επιχειρήσεις (ΕΘΕΛ, ΤΡΑΙΝΟΣΕ, ΗΣΑΠ, ΕΑΣ, ΗΓΠΑΠ) υπερέβαιναν τα έσοδά τους. Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, είναι αναγκαίες οι μεταρρυθμίσεις των παραπάνω θεσμών τις οποίες αντιπαρέρχεται το κείμενο της Υπεράσπισης.

Η άδικη αναδιανομή του πλούτου, την οποία το κείμενο της Υπεράσπισης αποδίδει στο μνημόνιο, γίνεται εδώ και δεκαετίες μεταξύ των μισθωτών, αφού αυτοί πληρώνουν φόρους, ενώ οι αυτοαπασχολούμενοι και πολλοί επιχειρηματίες φοροδιαφεύγουν συστηματικά. Το μνημόνιο είναι ταξικό, αλλά όχι για τους λόγους που επικαλείται το κείμενο της Υπεράσπισης. Με τη μηχανοργάνωση, τις διασταυρώσεις στοιχείων

και την πρόσληψη 1.000 επιπλέον ελεγκτών, επιδιώκεται να θιγούν οι τάξεις που φοροδιαφεύγουν. Με τη μείωση των αποδοχών στα ειδικά μισθολόγια μειώνονται οι ακραίες διαφορές μεταξύ δημοσίων υπαλλήλων. Σήμερα οι μέσοι μισθοί δικαστικών και διπλωματών είναι σχεδόν τετραπλάσιοι από εκείνους των υπαλλήλων με την ίδια μόρφωση. Από την άλλη μεριά, η μείωση του κατώτατου μισθού, ένα οδυνηρό μέτρο, ωφελεί πολύ τους εργοδότες. Εξυπηρετεί όμως και τον περιορισμό της ανεργίας και της «μαύρης εργασίας». Μέχρι τώρα, οι εργοδότες έκαναν λίγες, κυρίως «μαύρες» προσλήψεις, όσο οι επίσημοι μισθοί δεν μειώνονταν και δεν ήξεραν σε ποιο νόμισμα θα τους κατέβαλλαν. Σε μια χώρα με ένα εκατομμύριο ανέργους, γιατί να μη δοθεί και σε αυτούς μια ευκαιρία;

Το κείμενο της Υπεράσπισης θεωρεί ότι στην Ευρώπη διακυβεύεται η δημοκρατία εξαιτίας των κυβερνήσεων συνεργασίας με τη συμμετοχή της Ακροδεξιάς ή τεχνοκρατών που διαχειρίζονται την κρίση (Ελλάδα, Ιταλία). Η παρουσία της Ακροδεξιάς σε οποιαδήποτε κυβέρνηση είναι ιδιαίτερος απευκταία. Ωστόσο, όπου τα υπόλοιπα κόμματα συνέκλιναν σε μια στρατηγική εξέδου από την κρίση (Ισπανία, Πορτογαλία), δεν σχημάτισαν κυβερνήσεις ούτε με ακροδεξιούς ούτε με τεχνοκράτες. Αντιθέτως, σε μας μέχρι το χείλος του γκρεμού υπήρχε πόλωση μεταξύ των μεγάλων κομμάτων. Επίσης οι κυβερνήσεις τεχνοκρατών έλαβαν ψήφο εμπιστοσύνης από τη Βουλή. Παραδόξως το κείμενο της Υπεράσπισης, ενώ ανησυχεί για τον ρόλο μη εκλεγμένων τεχνοκρατών, δεν αναφέρεται στις τακτικές εφόδους ομάδων διαδηλωτών κατά του κυρίου της Βουλής ούτε στη βίαιη κατάργηση νόμων της δημοκρατίας (π.χ. του νόμου για τα ΑΕΙ). Σε αντίθεση με άλλες δημοκρατίες, όπου περιοδικά υπήρχαν κυβερνήσεις συνασπισμού ή τεχνοκρατών, σε μας ηγεμονεύει η αντίληψη ότι νομιμοποιημένες κυβερνήσεις είναι οι μονοκομματικές με ωπή λαϊκή εντολή. Ετσι συχνά η λύση δεν αναζητείται στη Βουλή αλλά στις εκλογές (έγιναν τέσσερις εκλογές στη δεκαετία 2000-2009).

Τέλος, αντίθετα με τους ισχυρισμούς του κειμένου της Υπεράσπισης, η κρίση στην Ελλάδα και στην Ευρώπη δεν είναι αλληλοτροφοδοτούμενη. Οι περισσότερες ευρωπαϊκές οικονομίες ήδη έχουν οχυρωθεί έναντι μιας ελληνικής χρεοκοπίας. Οι ευρωπαϊκές ηγεσίες, μερικές από τις οποίες πράγματι έχουν εκφραστεί απαράδεκτα για τη χώρα μας, δεν εστιάζουν στο να «ταπεινώνουν τους Έλληνες, αύριο τους υπόλοιπους λαούς». Το κείμενο της Υπεράσπισης δεν αναγνωρίζει την ανάγκη, σε συνθήκες διεθνούς κρίσης, να πάψει το ελληνικό κράτος να ξοδεύει περισσότερα από όσα εισπράττει. Η κοινωνική αδικία δεν οφείλεται ειδικά στο μνημόνιο, αλλά στο πελαταιακό κοινωνικό κράτος και στο μοντέλο της μεταπολίτευσης τα οποία το κείμενο της Υπεράσπισης υποστηρίζει αορίστως. Μακάρι οι προοδευτικοί πολίτες να σκέφτονταν πιο κριτικά και πιο συγκεκριμένα για ένα παρελθόν καλών προθέσεων που εκτροχιάστηκε, συμπιέσει κοινές μας αξίες και τώρα χρειάζεται μεταρρύθμιση, όχι υπεράσπιση.

Ο κ. Δημήτρης Α. Σωτηρόπουλος είναι αναπληρωτής καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

κοινωνική αδικία
οφείλεται ειδικά
μνημόνιο,
στο πελαταιακό
κράτος
το μέλο της
πολίτευσης τα
το κείμενο
την υπεράσπιση
οινωνίας και
μοκρατίας»
πριζίζει αορίστως